

Sygn. akt: I C 1213/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Krośnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Krzysztof Kukła
Protokolant:	Sek. Sądowy Anna Guzik

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2017 r.

sprawy z powództwa R. K.

przeciwko M. K. (1)

o zapłatę kwoty 940 zł

I. zasądza od pozwanej M. K. (1) na rzecz powoda R. K. kwotę 940 zł (dziewięćset czterdzieści złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie płatnymi:

1) od kwoty 930 zł (dziewięćset trzydzieści złotych) od dnia 23 kwietnia 2016 do dnia zapłaty,

2) od kwoty 10 zł (dziesięć złotych) od dnia 02 sierpnia 2016 do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanej M. K. (1) na rzecz powoda R. K. kwotę 407 zł (czteryście siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 2 czerwca 2017

Pozwem wniesionym w dniu 3 czerwca 2016 powód R. K. wniósł o zasądzenie od pozwanej M. K. (1) kwoty 940 zł z odsetkami ustawowymi płatnymi od dnia 25 sierpnia 2015 do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powód podniósł, że na prośbę swojego syna B. K. zapłacił trzema przelewami (w dniach 17,18,24 sierpnia 2015) na konto pozwanej należności syna z tytułu alimentów za lipiec i sierpień 2015. Pozwana mimo wiedzy o tym, że przelewy stanowiły należności B. K. z tytułu alimentów za lipiec i sierpień 2015, w dniu 25 sierpnia 2015 przed komornikiem M. M. zataiła ten fakt i zażądała przymusowego ściągnięcia alimentów, które w tej sytuacji dwukrotnie otrzymała. Powód zwrócił się do pozwanej o zwrot pieniędzy, jednakże bezskutecznie.

Pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty (k. 17-19) wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenia na swoją rzecz od powoda kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwana przyznała, że powód faktycznie wpłacił na jej konto trzema przelewami łącznie kwotę 940 zł, jednakże pozwana nie prosiła powoda o takie wpłaty, nie zaciągała u niego pożyczki, a cała sytuacja wynikała z błędnej informacji przekazanej przez B. K. swojemu ojcu R. K.. Ponadto pozwana zarzuciła, że dwa pierwsze przelewy potraktowała jako pomoc dla małoletnich dzieci, a powód winien swoją wierzytelność odzyskać od syna B., któremu pozwana opłacała przez kilka lat telefon.

W piśmie procesowym z 12 grudnia 2016 (k. 64-68) pozwana zarzuciła, iż nie miała świadomości, że winna liczyć się z obowiązkiem zwrotu przelanej przez powoda kwoty, a jego pomoc finansową potraktowała jako czyniącą zadość zasadom współżycia społecznego, a ponadto dokonane przez powoda przelewy zużyła spełniając swoje zobowiązania wobec osób trzecich i nie jest już wzbogacona.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny i zważył, co następuje:

Powód R. K. jest ojcem B. K., obecnie jeszcze męża pozwanej M. K. (1) (sprawa rozwodowa jest w toku), który jest zobowiązany płacić pozwanej alimenty na rzecz wspólnych małoletnich dzieci.

Powód dokonał na rzecz pozwanej trzech przelewów:

- w dniu 17 sierpnia 2015 w kwocie 420 zł (opisany w przelewie tytułem zaległej kwoty do raty lipcowej wraz z odsetkami),
- w dniu 18 sierpnia 2015 w kwocie 510 zł (opisany w przelewie tytułem sierpień 500 + odsetki 10),
- w dniu 24 sierpnia 2015 w kwocie 10 zł (opisany, że przelewy z 17 sierpnia i 18 sierpnia to alimenty dla O. i A., zobowiązanie mego s. B.).

Przelewy te stanowiły spełnienie zobowiązania za syna powoda – B. K. – z tytułu alimentów za lipiec i sierpień 2015 należnych pozwanej na rzecz małoletnich dzieci.

W dniu 17 sierpnia 2015 pozwana M. K. (1) zwróciła swojej siostrze K. W. w formie przelewu kwotę 1000 zł tytułem zaciągniętej wcześniej pożyczki; w tym samym dniu pozwana otrzymała przelew od komornika w kwocie 938,33 zł tytułem alimentów za lipiec i sierpień 2015 należnych od B. K., które to środki komornik ściągnął z wynagrodzenia za pracę B. K..

Następnie powód wysłał pozwanej pismo z dnia 18 sierpnia 2015 (odebrane przez pozwaną 24 sierpnia 2015), w którym poinformował pozwaną, że przelewy z 19 i 18 sierpnia 2015 w kwotach 420 zł i 510 zł to alimenty, do zapłaty których zobowiązany jest syn B. K. wobec swoich dzieci A. i A. K. za miesiące lipiec i sierpień 2015.

Komornik przy SR w Krośnie M. M. w sprawie Kmp 42/15 pismem z 19 sierpnia 2015 (odebrany przez pozwaną 24 sierpnia 2015) zwrócił się do pozwanej o wyjaśnienie w terminie 7 dni czy łączna kwota 930 zł wpłacona przez dłużnika B. K. bezpośrednio pozwanej została zaliczona na poczet zaległości alimentacyjnej.

W dniu następnym, 25 sierpnia 2015, pozwana złożyła w kancelarii komorniczej komornika M. M. oświadczenie na piśmie, że nie otrzymała od dłużnika B. K. należności z tytułu alimentów zaległych oraz raty bieżącej.

Pismem z dnia 5 kwietnia 2016 (odebrany przez pozwaną w dniu 15.04.2016) powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 930 zł w terminie dni 7, jednakże pozwana pieniędzy powodowi nie zapłaciła.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie:

- zeznań świadka B. K. (k. 62-63),
- potwierdzeń przelewów z 24.08.2015 i 17.08.2015 (k.6-7),

- pism powoda z 18.08.2015, 05.04.2016 z potwierdzeniami odbioru (k. 8-9, 11),
- potwierdzeń przelewów z 10.08.2015 (k.33-34, 35b, 47), z 17.08.2015 (k. 35-35a, 56),
- akt komornika przy SR w Krośnie M. M. (2) Kmp 42/15, a w szczególności pisma komornika z 19.08.2015 z potwierdzeniem odbioru(k.24), potwierdzenia dokonania przelewów z 18.08.2015, 17.08.2015, 24.08.2015 (k.25-26, 29-30, 34), oświadczenia pozwanej z 25.08.2015 (k.28),
- zeznań powoda (k.93-94),
- zeznań pozwanej (k.94-95).

Wyżej opisanym dowodom sąd dał wiarę generalnie w całości jako logicznym, spójnym i wzajemnie niesprzecznym.

W szczególności z akt komornika M. M. Kmp 42/15, jak również potwierdzeń przelewów i pism powoda z dowodami ich doręczenia jednoznacznie wynika, że powód R. K. wykonał na rzecz pozwanej M. K. (1) w dniach 17,18,24 sierpnia 2015 trzy przelewy na łączną kwotę 940 zł spełniając na rzecz pozwanej zobowiązanie swojego syna B. K. z tytułu alimentów, które to alimenty następnie zostały ściągnięte z wynagrodzenia za pracę B. K. i przekazane pozwanej. Zatem pozwana dwukrotnie otrzymała alimenty za te same dwa miesiące (lipiec – sierpień 2015). Z przedłożonych dowodów jednoznacznie wynika też, że powód informował pozwaną z jakich tytułów dokonał wpłat, a następnie wzywał ją o zwrot niezasadnie wpłaconych pieniędzy. Ponadto pozwana wykazała, że w dniu 17 sierpnia 2015 zwróciła swojej siostrze K. W. kwotę 1000 zł z tytułu zobowiązań wynikających z zawartej wcześniej umowy pożyczki; w aktach komorniczych zalega również oświadczenie pozwanej z 25 sierpnia 2015, że pozwana od syna powoda alimentów zaległych oraz bieżących nie otrzymała.

Tytuł V Kodeksu Cywilnego reguluje przepisy o tzw. bezpodstawnym wzbogaceniu, które ma miejsce wtedy gdy ktoś bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby i zobowiązany jest wtedy do wydania korzyści w naturze lub do zwrotu jej wartości (art. 405 kc).

Formą bezpodstawnego wzbogacenia jest świadczenie nienależne, które ma miejsce między innymi wtedy, gdy odpadła podstawa świadczenia (art. 410 § 2 kc) i do świadczenia nienależnego stosuje się przepisy dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia.

W niniejszej sprawie odpadła podstawa świadczenia powoda R. K. na rzecz pozwanej M. K. (1) (z tytułu świadczenia alimentów za syna B. za dwa miesiące), ponieważ w dniu 17 sierpnia 2015 pozwana otrzymała od komornika M. M. w ramach sprawy Kmp 42/15 kwotę 938,33 zł z tytułu alimentów na małoletnie dzieci za miesiące lipiec – sierpień 2015, którą to kwotę komornik wcześniej ściągnął z wynagrodzenia dłużnika B. K..

Zgodnie z przepisem art. 409 kc obowiązek wydania korzyści lub jej zwrotu wygasa, jeżeli ten kto korzyść uzyskał zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

W przypadku niniejszego postępowania pozwana winna była liczyć się z obowiązkiem zwrotu, ponieważ kiedy otrzymała od powoda przelewy miała już przekazane środki od komornika z tytułu zaległych alimentów za dwa miesiące. Ponadto pozwana mogła skontaktować się z powodem - w razie wątpliwości co do tytułów dokonanych przez niego przelewów – i te wątpliwości rozwijać. Należy też zauważyć, że w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana proponowała powodowi, aby wyrównał sobie wierzytelność wobec niej z wierzytelnością jaką pozwana posiadała w stosunku do B. K. z tytułu opłacanego mu abonamentu telefonicznego; zatem pozwana przyjmowała w swojej świadomości, że powód jakąś wierzytelność wobec niej posiada, skoro proponowała mu potrącenie mu tej wierzytelności z jej wierzytelnością wobec syna powoda. „Powinność liczenia się z obowiązkiem zwrotu” w rozumieniu przepisu art. 409 kc oznacza zarówno sytuację, w której zobowiązany do zwrotu wiedział, że korzyść mu się nie należy, jak również sytuację gdy co prawda był subiektywnie przekonany, że korzyść mu się należy, lecz na podstawie

okoliczności sprawy obiektywnie powinien się liczyć z możliwością obowiązku zwrotu (wyrok SA w Łodzi z 18 stycznia 2017 I ACa 914/16).

Na marginesie należy zauważyć również, że w niniejszym postępowaniu pozwana nie może potrącać żadnych wierzytelności, które przysługują jej wobec B. K., ponieważ nie jest on stroną tego postępowania.

Gdyby jednak przyjąć, że pozwana nie musiała liczyć się z obowiązkiem zwrotu środków przesłanych jej przez powoda, to w realiach niniejszej sprawy nie można mówić, że nastąpiła okoliczność zwalniająca pozwaną - opisana w przepisie art. 409 kc - w szczególności że pozwana zużyła uzyskaną korzyść lub utraciła ją w taki sposób, że nie jest już wzbogacona. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że nie każde zużycie w dobrej wierze bezpodstawnie uzyskanego świadczenia powoduje wygaśnięcie obowiązku zwrotu świadczenia. Następuje to tylko wtedy, gdy zużycie korzyści nastąpiło w sposób bezproduktywny, konsumpcyjny, to jest gdy wzbogacony w zamian tej korzyści nie uzyskał ani korzyści zastępczej, ani zaoszczędzenia wydatku. Jeżeli natomiast w zamian za użytą korzyść wzbogacony uzyskał do swojego majątku jakąkolwiek inną korzyść majątkową (np. zwolnienie z długu, który w ten sposób spłacił), nie można uznać że nie jest już wzbogacony, bowiem w wyniku dokonania tego wydatku (w niniejszej sprawie w wyniku zwrotu kwoty 1000 zł z tytułu pożyczki siostrze pozwanej) w jego majątku pozostaje korzyść w postaci zmniejszenia pasywów (wyroki SN z 21 kwietnia 2010 V CSK 320/09, z 10 grudnia 1998 I CKN 918/97, z 02 lutego 2012 II CSK 670/11, z 24 stycznia 2014 V CNP 13/13). Zatem pozwana otrzymane środki od powoda zużyła na spłatę długu wobec siostry, więc nie można przyjąć że utraciła lub zużyła je w taki sposób, że nie jest już wzbogacona, ponieważ zmniejszył się dług pozwanej wobec jej siostry.

Zgodnie z przepisem art. 476 kc dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie był oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. W niniejszej sprawie pozwana w dniu 15 kwietnia 2016 otrzymała pismo powoda z 5 kwietnia 2016 wzywające do zwrotu w terminie dni 7 od otrzymania pisma kwoty 930 zł. Termin dni 7 upłynął w dniu 22 kwietnia 2016, zatem odsetki ustawowe za opóźnienie należą się powodowi co do kwoty 930 zł od dnia 23 kwietnia 2016, o czym sąd orzekł jak w punkcie I.a) wyroku. Odnośnie odsetek ustawowych za opóźnienie co do kwoty 10 zł, to powód nie wykazał, aby wcześniej o tę kwotę wzywał pozwaną w związku z czym sąd zasądził odsetki ustawowe od tej kwoty od dnia 02 sierpnia 2016 jak w punkcie I.b), czyli od dnia następnego po dniu otrzymania przez pozwaną pozwu i nakazu zapłaty.

Mając powyższe na względzie sąd orzekł na podstawie wyżej wskazanych przepisów jak w punkcie I wyroku, oddalając powództwo jak w punkcie II co do żądanych przez powoda odsetek ustawowych za wcześniejszy okres.

O kosztach jak w punkcie III wyroku sąd orzekł na podstawie przepisów art. 98 kpc i § 2 pkt 2) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz.1800).

Na zasadzoną w punkcie III wyroku kwotę 407 zł składają się:

- 30 zł tytułem opłaty od pozwu,
- 360 zł tytułem kosztów zastępstwa adwokackiego,
- 17 zł tytułem opłaty administracyjnej od pełnomocnictwa.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)